

Södertörns högskola
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Jana Hejzlar
08-563 088 19
Jana.hejzlar@hsv.se
BESLUT

2011-01-18
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9

Högskoleverket beslutar att ge Södertörns högskola tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i följande ämnen: historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi samt svenska.

Ansökan och ärendets hantering

Södertörns högskola har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i ämnena historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska, svenska som andraspråk samt engelska.

För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: universitetslektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (ordförande); universitetslektor Håkan Sollervall, Linnéuniversitetet (ordförande); lärarstuderande Diego Alfaro, Malmö högskola; lärarstuderande Ewa Axelsson, Högskolan Kristianstad; docent Jette Benn, Århus universitet; universitetslektor Cecilia Björklund Dahlgren, Luleå tekniska universitet; universitetslektor emerita Gerd Brandell, Lunds universitet; lektor Tua Ericsson-Knif, Svenska handelshögskolan i Åbo; fil. dr. Lars Geschwind, Technopolis group; professor Gunnar Gjone, Universitetet i Oslo; lektor Conrad Hagen, Universitetet i Stavanger; professor emerita Torlaug L. Hoel, NTNU i Trondheim; professor Gunilla Holm, Helsingfors universitet; lektor Lisen Häggblom, Åbo Akademi; universitetslektor Maj-Lis Hörnqvist, Luleå tekniska universitet; docent Jörgen Johansson, Högskolan i Halmstad; lektor Helge Kastrup, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor Rune Krumsvik, Universitetet i Bergen; professor Maria Lennernäs, Högskolan Kristianstad; dekan Nils-Georg Lundberg, Professionshögskolan UCC Nordjylland; lärarstuderande Johan Lundmark, Uppsala universitet; docent Gunilla Molloy, Stockholms universitet; docent

Maarit Mutta, Åbo universitet; professor Liv Merete Nielsen, Högskolan i Oslo; universitetslektor Anita Norlund, Högskolan i Borås; professor Christina Nygren-Landgårds, Åbo Akademi; universitetslektor Eva Olofsson, Umeå universitet; professor emeritus Aadu Ott, Göteborgs universitet; lektor Helle Rønholt, Köpenhamns universitet och professor Tobias Werler, Högskolan i Volda. Därutöver har professor Bengt Brendemoen, Universitetet i Oslo; försteamanuensis Anne Margrete Fiskvik, NTNU i Trondheim och Universitetet i Stavanger; lektor Fie Høystrup, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; lektor Bergthora Kristjansdottir, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor emeritus Lauri Lindgren, Åbo universitet; försteamanuensis Dag Jostein Nordaker, Universitetet i Stavanger och professor Staffan Wahlgren NTNU i Trondheim bistått bedömargruppen inom sina sakområden.

Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer den 22 oktober 2010 med representanter för högskolan. Bedömargruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprövningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen.

Bedömargruppens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt, dels en samlad bedömning. Ledamöter i bedömargruppen har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Södertörns högskola har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi samt svenska. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Södertörns högskola inte har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena svenska som andraspråk samt engelska. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Södertörns högskola tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i följande ämnen: historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi samt svenska.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Jana Hejzlar i närvaro av stabschefen Lennart Stähle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Tomas Egeltoft, Sara Monaco, Joakim Palestro och Karl Weigelt deltagit.

Lars Haikola

Jana Hejzlar

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Ledamöterna i bedömagruppen

Bedömagruppens yttrande

Södertörns högskola – ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9¹

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Antalet tillsvidareanställda lärare och övriga lärare står i proportion till utbildningens beräknade omfattning i samtliga ämnen utom svenska som andraspråk. Överlag är sammansättningen av lärare när det gäller andelen disputerade lärare och andelen lärare med professionserfarenhet något mindre tillfredsställande då det är få av lärarna som har lärarexamen.

I de samhällsorienterande ämnena historia, religionskunskap och samhällskunskap samt i geografi är den vetenskapliga ämneskompetensen tillfredsställande. I blockämnet samhällskunskap är det svårt att utläsa vilket ämne lärarna ska undervisa i och det saknas kompetens i till exempel nationalekonomi. Den ämnesdidaktiska kompetensen är svag i historia, geografi och samhällskunskap. I samhällskunskap finns en ansvarig person som står för den ämnesdidaktiska fortbildningen men det finns i dagsläget inga avsatta extra medel för att stärka kompetensen. I historia finns en doktorand vars arbete har vissa ämnesdidaktiska kopplingar. I ämnet geografi finns en inriktning mot didaktik inom excursion och laboration. Man samarbetar också med lärare och forskare i biologiämnet kring en seminarierie i utomhusdidaktik. Det är dock oklart i vilken omfattning. I religionskunskap är den ämnesdidaktiska kompetensen tillfredsställande med en lektor som disputerat med religionsdidaktisk inriktning. Det finns ett jämförande forskningsprojekt kring religionsdidaktik som även inkluderar statsvetenskap och kulturgeografi.

I svenska är den vetenskapliga kompetensen tillräcklig och samtliga lärare är disputerade. Det finns lärare som disputerat i ämnesdidaktik, men det är oklart om personen ska undervisa inom lärarutbildningen. Lärargruppen har en forskningsprofil med tydlig didaktisk prägel, vilket gör den ämnesdidaktiska kompetensen tillfredsställande.

Det saknas underlag för att bedöma såväl den vetenskapliga som den ämnesdidaktiska kompetensen hos lärreresursen för svenska som andraspråk. I ansökan anger man att lärarna ingår i lärreresursen för svenska. I denna finns en eller

---

¹ Historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska, svenska som andraspråk samt engelska.

två lektorer (det framgår dåligt i underlaget) som ansvarar för just svenska som andraspråk. I lärartabellen framgår inte vilka dessa personer är.

I engelska är den vetenskapliga kompetensen tillräcklig och samtliga lärare är disputerade. Den ämnesdidaktiska kompetensen bedöms som otillräcklig då det varken finns disputerade i engelskämnetts didaktik eller bedrivs forskning av direkt ämnesdidaktisk relevans.

Lärreresursen för den utbildningsvetenskapliga kärnan har en tillfredsställande vetenskaplig kompetens. Lärosätet använder en modell där man från lärarutbildningen köper in lärarkompetens efter behov och skriver kontrakt på vanligtvis 1–3 år. Det gäller samtliga ämnen men bedömggruppen ser det som ett större problem inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Det finns risk för bristande kontinuitet och svårigheter när det gäller utvecklandet av en tydlig professionsidentitet samt stabil koppling till den verksamhetsförlagda utbildningen och ämnesdidaktiken. Bedömningen blir att den utbildningsvetenskapliga kärnan är mindre tillfredsställande.

Lärarna erbjuds möjlighet till kompetensutveckling motsvarande 10 procent av arbetstiden vilket är mindre tillfredsställande. Lärarna som är involverade i lärarutbildningen ska enligt avtal använda delar av denna tid till kompetensutveckling inom didaktik och ämnesdidaktik.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärreresurs är tillfredsställande i historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska, samt den utbildningsvetenskapliga kärnan, men inte tillfredsställande i engelska och svenska som andraspråk.

Utbildningsmiljö

Som helhet ges utbildningen, som genomsyras av ett interkulturellt och sociologiskt perspektiv, i en forskande miljö som har förutsättningar att berika lärarutbildningen.

I skolämnet engelska finns planer på att bedriva forskning med fokus på bedömning på grundskolan men man har inga pågående projekt vilket gör forskningsmiljön mindre relevant för lärarutbildningen.

Hela lärosätets profilering är samarbete med Östersjöregionen brett tolkat. Många forskningsprojekt sker inom ramen för Centrum för baltiska och östeuropeiska studier. Både det internationella och nationella samarbetet har förutsättningar att berika utbildningsmiljön. Sammantaget bedöms utbildningen ge studenterna förutsättningar att utveckla ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt.

Lärosätet har en bra samverkan mellan skolorna i regionen och lärosätet i form av studiecirkel. Vidare har man en fungerande organisation som säkerställer att den verksamhetsförlagda utbildningen erbjuds inom relevant område och ämne.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Utbildningsplanen innehåller tydliga lärandemål som utarbetats i enlighet med examensordningen och anger en tydlig struktur för ämneslärarprogrammet med inriktning mot årskurs 7–9.

Kursplanerna i samtliga ämnen samt inom den utbildningsvetenskapliga kärnan innehåller tydliga mål som utarbetats i enlighet med examensordningen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur, examination

Kursplanerna i de samhällsvetenskapliga ämnena historia, religionskunskap, geografi och samhällskunskap har framskrivna mål men de är dåligt kopplade till examinationerna. Man kräver aktivt deltagande av studenter där endast en viss frånvaro kan kompletteras. Kurslitteraturen har en tydlig ämnesdidaktisk prägel. Det finns en tydlig progression mellan kurserna. Viss samläsning kommer att ske mellan inriktningarna 7–9 och gymnasiet.

I svenska visar man mycket god variation i litteraturlistorna och aktuell forskningslitteratur i ämnesdidaktik förekommer, liksom engelsk litteratur. Varierade undervisnings- och examinationsformer förekommer med viss originalitet i examinationsformerna vilket är positivt. Progressionen är tydlig i flera avseenden, till exempel kring generiska kompetenser i allmänhet och för svenskämnet i synnerhet, framför allt mot slutet av utbildningen.

I svenska som andraspråk är innehållet i kursplanerna relevant och integrerar ämne och ämnesdidaktik på ett övertygande sätt. Undervisningsformer och examinationsformer är tillfredsställande.

Kursplanerna i engelska är tydliga och varierade undervisnings- och examinationsformer förekommer. Progressionen är tydlig och innehållet i kurserna i relation till utbildningen är överlag tillfredsställande.

Inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, till exempel gällande den verksamhetsförlagda utbildningen, är kursplanerna ofärdiga och särskilt litteraturlistorna bör kompletteras.

Examinationen inom den verksamhetsförlagda utbildningen är något oklar vilket gör att vi bedömer den som mindre tillfredsställande. Det är till exempel inte klart hur trepartssamtalen kommer att se ut.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan samt i historia, religionskunskap, geografi, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk och engelska.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Lärosätet har överlag visat att det finns system för att dokumentera kraven med avseende på olika typer av examination genom kursplaner och studiehandledningar.

Lärosätet har också visat att det finns system för att säkra att utbildningen ger studenterna förutsättningar att nå examensmålen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att Södertörns högskola har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi och svenska. Vi rekommenderar Högskoleverket att tillstyrka ansökan för dessa ämnen.

Vår samlade bedömning är att Södertörns högskola inte har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena svenska som andraspråk och engelska. Vi rekommenderar Högskoleverket att avslå ansökan för dessa ämnen.